

המאבק המדיני הגדול יגיע לשיאו חדש בשבוע הבא, כאשר תתכנס הממשלה להחליט סופית אם לחדש את עבודת המיטת הירדן. חידוש הפעולה עשוי להפגין את מורת רוחה של ישראל מטירובת העקשני של ארצות הברית להעניק לה נשק יומי הערבים לפתוח במלחמה במקרה זה לא ירתיעו את הממשלה מקבלת החלטה חיובית.

בראי דך לעקוב אחרי תנועתו של שגריר ישראל בי מוסקבה. האלוף יוסף אבידור יגלה פעילות מדינית מוגברת בימים הקרובים, פעילות העלולה לגרום להפתעות מעניינות ביותר.

לעומת זאת, לא יהיה כל שינוי ביחסים עם בריטניה. לפי הסכם שהושג בשיחות בין שר החוץ הבריטי סלוון לוי לבין דוד בן גוריון ומשה שרת, תנקוט ישראל בעמדה של המתן וראה, עד שיוברר טופית לאיזה מחנה תצטרף ממלכת הירדן — אם לציר המצריסעודי-סודי או לברית בגדאד.

באי קפריסין השכן צפויה עוד מהפכה. גלותו של הארכיבישוף מקאריוס עלולה להסתיים והוא יוחזר מאי סיישל. החלטה זו מצד השלטונות הבריטיים תתקבל לאחר שהוברר כי בריטניה שגתה שגיאה חמורה בהגליית מקאריוס, שגיאה שהביאה לניתוק היחסים בינה לבין יוון. לחץ לא מבוטל בכיוון זה יופעל על ידי ארצות הברית.

מעתה לא יהיה קל כלימך לעזוב את הארץ. שורה של הגבלות חמורות במתן קיתריציאה לחוץ-לארץ עומדת להתאשר על ידי הממשלה בקרוב. לפי הגבלות אלה יינתן להבא היתר יציאה לתקופה של חודש אחד בלבד, במקום ששה חודשים ויונהג בירור קפדני בכל מקרה ומקרה של מבקשי היתר יציאה.

נציגי הדת יחדו בכוח מוגבר אל תוך שורות משרד החוץ. הראשונים יהיו מספר עסקנים של הפועל המזרחי, תומכיו העקביים של קו שרת במדיניות החוץ. בין השאר יתמנו: שלמה זלמן שרגאי, ענת חבר הנהלת הסוכנות, לתפקיד שגריר באחת מארצות זרוע אמריקה; ד"ר ישעיהו וולפסברג, לתפקיד ציר ישראל בשווייץ; עוזריהדין אשר רוזנבלום ואליהו מיי רון, לתפקיד נספחים בסגריריות בלונדון ופאריס.

ד"ר נחום גולדמן יציע שינוי חסכוני בהרכב הנהלת הסוכנות היהודית. ההצעה: להוריד את מספר חברי הנהלה מ-22 ל-13. סיכוייה להתקבל על ידי המפלגות: אפס. הסיבה העיקרית: אין מה לעשות עם בעלי המשרות העלולים למצוא את עצמם משוללים ממשרותם השמנה, השווה לזו של שר במדינת ישראל, בתוספת דמי ייצוג.

עוד שגריר מעופף יצא לים ממע ממושך בחוף-לארץ. הפעם יהיה זה שר הבטחון לשעבר פנחס לבון, שיצא בשליחות לאירופה המערבית והארצות הסקנדינביות, לגייס אהדת ארגוני הפועלים שם לצד ישראל.

אם אתה אב לילדים הזומים כיום בבתי-ספר יסודי, תצטיף רך בקרוב לשם עבור הילדים.

למרות שחוק וינון חובה קובע כי חינוך יסודי יינתן חינם, יתוקן החוק בקרוב כדי לאפשר גביית שכר-לימוד חלקי, במסווה של השתתפות בהקמת מיבנים לבתי-ספר.

גופתו של סטאלין תזוזה. המסע האנטי-סטאליני יקבל תנופה חדשה בעוד שלושה חודשים, יכלול את העברת גופת סטאלין מן המוזיאון של לנין. טיהור שם של קאמנייב, בוכארין, זינובייב, קרבנות משפטי הטיהור. אל תתפלא אם יודע בקרוב כי סטאלין לא מת מוות טבעי, כי אם הוצא להורג בידי תלמידיו.

תשלומים אחרים שעליך להתכונן להם בעתיד: העלאה במסי העיריות, מם מגן, מם הירום, העלאה במסי ההסתדרות.

בעלייה מצפון אפריקה שוב יחול צימצום ניכר. בחודשים הקרובים יגיעו עולים מעטים בלבד ממרוקו, טוניסיה ואלג'יריה. לעומת זאת תגבר עלייתם של צעירים מתנועות נוער בדרום אמריקה, שהוכשרו להתיישבות חקלאית.

כמה מיצרכי מזון יוכנסו בקרוב ברשימת המיצרכים הי מוקצבים. צרכי הלבשה יוסיפו להיות חופשיים.

ילדים ביישובים מרוחקים ייהנו בקרוב משרות-הסעה, שיביאם חינום אל בתי-הספר. הממשלה תעמיד בקרוב לרשות יישובים אלה סנדורים מיוחדים, להסעת התלמידים לבתי-הספר במרכזים האזוריים.

סוף סוף ינקטו משרדי הממשלה בצעד שהיה דרוש מומן. נציגות ישראל בחוף-לארץ יקצו את תקציבן לקבלות פנים ולנשפים ואילו בארץ, יצומצמו גם דמי האש"ל לקפיד המדינה.

העם רעש הארץ

אורחי ישראל ששכבו במיטותיהם הרגישו בתנודה קלה, כאילו הסתובב משהו מתחת למיטה. היתה זאת רק אמה אדמה.

כאלו רצתה אמה זו להוכיח לכל בניה בחלק זה של התבל כי לפחות מבחינה גיאוגרפית המרחב הוא יחידה אחת ובלתי-גפרדת, עבר הזעזוע מקפריסין הלוחמת, דרך לבנון מוכת-המשבר וסוריה מצחצח-החרבות, אל ירדן המתמרדת וישראל צמאת-המגן.

לב רעש-הארץ* היה בלבנון, שם נהרגו כ-130 איש, נהרסו כפרים שלמים, נטשו מאות אלפים את דירותיהם בכירות. היתה זאת הזדמנות לישראל לרכוש יידיים ולהצליח בחברה הערבית, על-ידי הצעת סעד רפואי לשכנה הצפונית, הפוסחת עדיין על שני סעיפי פים במאבק המרחבי.

הזדמנות זו, כרבות אחרות, הוחמצה מבלי שאיש ירגיש בכך.

רוצה, אנשי-שמי, חבלן. לא רק ה מרחב רעד השבוע. רעש מזעזע עוד יותר עבר על ממלכת-הצפון האדירה. בכרית

דוד בן-גוריון נכנס לאולם הוועידה בבית "הבימה" לא פאוסט, לא מדיאה

המועצות קם ניקיטה כרושצ'וב, האשים את יוסף סטאלין כרוצה, אנטי-שמי, רודן צמא דם ותבלן במולדת.

לאורחים רבים בישראל היה זה ועידה חזק יותר אף מרעידת איתני הטבע. גם אותם שהגיעו למסקנותיו של כרושצ'וב זמן רב לפניו וגם אותם שראו בבן-האיכר הגרוזיני משיח חדש, נאלצו לשנות את כל עולם מר-שיגיהם, לקבוע מחדש את יחסם אל ברית-המועצות המתחדשת. הנוף הפוליטי השתנה. לשבוע אחרי, היו אלה זעזועים מספיקים.

פרשת קסטנר אידיו של מארס

קיסר: מה תאמר כעת? דבר שניתן מגיד עתירות: גור מאידיו של מארס!

קיסר: אידיו של מארס** הגיעו! מגיד עתירות: אן לחפרו עוד, קיסר.

כך הנציח וויליאם שיקסמיר את אחד ה מאורעות הגדולים בתולדות האנושות: רצח

* המושג המקובל — רעידת-אדמה, הנהו תרגום כוזב של המונח הגרמני והאנגלי. ** אידיו של חודש, יום הירח המלא, חל בלוח הרומאי העתיק בכמה חודשים ביום ה-15, בשאר החודשים ביום ה-13 בחודש.

יוליוס קיסר, שחל ביום אידיו של מארס. היה זה היום ה-15 במארס, בשנה 44, לפני הספירה.

השבוע, באידיו של מארס, מת משהו גם בלבם של אורחי ישראל. כי ביום זה, בניגוד לציפיה כמעט כללית, גם של המשפטנים הי מקצועיים, קם באולם בית-המשפט השלום הירושלמי ד"ר משה פרץ, וקרא בקול ריעד את פסק-דינו, שביטל את האשמה בדבר שבועת-שקר שהוטחה בפניו של ישראל ריי דולף קסטנר.

"פסק-דין מקורי". אם יש דבר אחד שהוא גם כיום קרוש מכל בעיני האורה, הרי זה איתנותם של שופטי ישראל. איתנות זו, ירושת המסורת המשפטית האנגלית המפוארת, הופגנה בישראל במקרים לרוב, מיום קום המדינה ועד עתה, ובאופן בולט במיוחד בפסק-דינו ההיסטורי של נשיא בית-המשפט המחוזי בנימין הלוי, במשפט-קסטנר הגדול.

הגבת העתונות לפסק-דינו של פרץ היתה אופיינית, "פסק-דין מקורי" — אמרה כותרת המאמר של ידיעות אחרונות, שביקר קשות את פסק-הדין. "אינו עומד במבחן הביקורת" — קרא חרות. אופייני עוד יותר: עתוני המשטר, מדבר ועד הארץ, לא יצאו בתופים ובמחוללות, כפי שאפשר היה לצפות. הם הסתפקו בציטוט יבש וצנוע של פסק-הדין. נראה היה כאילו העיק משהו אפילו על כתביהם.

גם לעיני לא-משפטנים נראה המצב המשי פטי חרי-משמעי לחלוטין. פסק-הדין בא כ" הלם. אולם הקהל סירב להאמין לכרוזים ו לשמועות שנפוצו ברחבי הארץ יומיים לפני מתן פסק-הדין, שהודיעו מראש את תוכנו והתכחזו להטיל דופי בעצמאות השופט.

יום שחרור. האורה לא היה מוכן לאבד את אמונו במוסד האחרון שנהנה מהקדצה כללית. אובדנו עלול היה להביא לכלל יאוש מוחלט. האורה ביכר להאמין כי היה זה מקרה קיצוני של משגה משפטי חמור וביולט.

מבחינה משפטית אין אפשרות של צרעור על החלטה כזאת של השופט. היועץ המש" פטי היה היחיד שיכול היה השבוע לחביע את קסטנר למשפט מחוזי, על אף החלטת השופט, אולם איש לא העלה על דעתו שהיים כהן עשוי לפעול נגד עצמו. כך נוצרה הרי גשה של אזלת-יד מוסרית, מאחר שלא נראי תה תקנה למצב משוע.

הרגשה זו הספיקה להפוך את אידיו של מארס ליום שחור למדינה.

ההסתדרות מחזה מקורי

שמונה מאות ואחד הצירים ישבו באולם הארום של הבימה, מוכנים להצגה הגדולה. התוכנית לא כללה, הפעם, את פאוסט, שמכר את נשמתו לטשן, גם לא את מדיאה, האשה שרצחה את בניה אחרי בגידת בעלה. ההצגה שעמדה להיפתח היתה פחות קלאסית, אך לא פחות מביימת: מחזה ישראלי מקורי. השם המלא: הוועידה השמינית של ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ-ישראל.

הקהל חיכה במשך עשרה חודשים תמימים להצגה זו, מאז חולקו הכרטיסים ב"8 במאי, 1955, יום הבחירות להסתדרות. אולם הדחיות לא שיפרו את התוכן. הוא לא כלל שום הפתעות.

בלי אפלטון ובורדאה. הוועידה היא, לכאורה, הפרלמנט הכללי-יכול של ההסתדרות. היא התכנסה, השבוע, זו הפעם הראשונה מי זה שבוע שנים — תקופה בה עלה מספר ה-חברים מ-180 אלף ל-501 אלף, הועוצמה ה- כלכלית של חברות ההסתדרות עלתה פי מאה. כל הממדים השתנו כליל. אפשר היה לצפות שיש לצירים מה לומר, שהיה צורך בדיון עניני נוגב על הון המליונים ועל כוח ה-אדם האדיר.

אולם הוועידה לא נועדה לשום דיון רציני. הכוח בהסתדרות מרוכז בידי קומץ אנשים, צמרת מפא"י, תוך שיתוף עם קומץ מנהיגי המפלגות האחרות. אלה עמדו על הבמה, כנאה לשחקנים ראשיים. כמו בכל הצגה, לא נותר לקהל אלא למחוא כפיים ולהוות את עצמו, בסתר לבו, עם הגיבורים.

לצופים רבים יכול היה להיות נדמה כי כבר ראו פעם את המחזה. ההספד של זלמן שזר דמה לעשרות הספדים קודמים של ה-גבר המשופם רב-התנופה ושופע-הדרמטיות. נמיר דרש את חיסול הצנטרליזציה (ריכוז השלטון במרכז) כשם שכומר קאתולי מטיף נגד החטא וקומוניסט אדוק נגד האימפריא (המשך בעמוד 12)